

TRIBUNAL DE PRIMERA INSTANCIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SUD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
GERICHT ERSTER INSTANZ DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF FIRST INSTANCE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT CHÉADCHÉIME NA GCOMHPOBAL EORPACH
TRIBUNALE DI PRIMO GRADO DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA

EUROPOS BENDRIŲ PIRMOSIOS INSTANCIOS TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGÉK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
IL-QORT TAL-PRIMI STANZA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
GERECHT VAN EERSTE AANLEG VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE PRIMEIRA INSTANCIA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS FÖRSTAINSTANSRÄTT

Τύπος και Πληροφόρηση

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 79/05/ΕΛ

21 Σεπτεμβρίου 2005

Αποφάσεις του Πρωτοδικείου στις υποθέσεις T-306/01 και T-315/01

*Ahmed Ali Yusuf και Al Barakaat International Foundation και Yassin Abdullah Kadi κατά
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*

**ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΕΚΔΙΔΕΙ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

*Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει την αρμοδιότητα να επιβάλει τη δέσμευση κεφαλαίων ιδιωτών
στο πλαίσιο της καταστολής της διεθνούς τρομοκρατίας. Εφόσον τη λήψη τέτοιων μέτρων έχει
ζητήσει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, το περιεχόμενό τους διαφεύγει, κατά μέγα μέρος,
του δικαστικού ελέγχου. Τα συγκεκριμένα μέτρα δεν θίγουν τα θεμελιώδη, οικουμενικώς
αναγνωρισμένα, δικαιώματα του Ανθρώπου.*

Κατά τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο Ασφαλείας μεριμνά για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Τα μέλη του ΟΗΕ οφείλουν να εκτελούν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας είτε απευθείας είτε μέσω των διεθνών οργανισμών των οποίων είναι μέλη.

Τόσο πριν όσο και μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε σειρά ψηφισμάτων που αφορούν τους Ταλιμπάν, τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τα συνδεδεμένα με αυτούς άτομα και οντότητες. Συνεστήθη επιτροπή κυρώσεων στην οποία έχει ανατεθεί το έργο της εξατομικεύσεως των εμπλεκόμενων ατόμων και της επισημάνσεως των χρηματοοικονομικών πόρων που πρέπει να δεσμευθούν, καθώς και το έργο της εξετάσεως των αιτήσεων παρεκκλίσεως από τα μέτρα αυτά.

Προς εκτέλεση αυτών των ψηφισμάτων εκδόθηκαν, εντός της Κοινότητας, κανονισμοί του Συμβουλίου¹ οι οποίοι επιβάλλουν τη δέσμευση των κεφαλαίων των οικείων ατόμων και οντοτήτων. Τα εν λόγω άτομα και οντότητες περιλαμβάνονται σε κατάλογο προσαρτημένο στους κανονισμούς, τακτικώς αναθεωρούμενο από την Επιτροπή βάσει των ενημερωμένων

¹ Ο ισχύων σήμερα κανονισμός είναι ο κανονισμός (ΕΚ) 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 467/2001 (ΕΕ L 139, σ. 9).

καταλόγων που αποστέλλει η επιτροπή κυρώσεων². Τα κράτη μπορούν να εγκρίνουν παρεκκλίσεις από το μέτρο της δεσμεύσεως κεφαλαίων για ανθρωπιστικούς λόγους.

Σειρά ατόμων και οντοτήτων ζήτησαν την ακύρωση αυτών των κανονισμών ενώπιον του Πρωτοδικείου³. Το Πρωτοδικείο εξέδωσε σήμερα τις δύο πρώτες αποφάσεις του επί των υποθέσεων αυτών.

Η αρμοδιότητα του Συμβουλίου να επιβάλλει οικονομικής φύσεως κυρώσεις σε ιδιώτες

Η Συνθήκη ΕΚ⁴ παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να επιβάλλει χρηματοοικονομικές κυρώσεις σε τρίτες χώρες, όταν η επιβολή αυτών των κυρώσεων προβλέπεται από κοινή θέση υιοθετηθείσα από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).

Το Πρωτοδικείο αποφαινεται ότι το Συμβούλιο έχει, επίσης, την αρμοδιότητα, υπό τις αυτές προϋποθέσεις⁵, να επιβάλλει χρηματοοικονομικές κυρώσεις, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, σε ιδιώτες, στο πλαίσιο της καταστολής της διεθνούς τρομοκρατίας.

Η υπεροχή του δικαίου του ΟΗΕ επί του κοινοτικού δικαίου

Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, κατά το διεθνές δίκαιο, οι υποχρεώσεις που υπέχουν τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ δυνάμει του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υπερέχουν οιασδήποτε άλλης υποχρεώσεως, περιλαμβανομένων των υποχρεώσεων που υπέχουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από τη Συνθήκη ΕΚ. Της ίδιας υπεροχής απολαμβάνουν οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Καίτοι δεν αποτελεί μέλος του ΟΗΕ, η Κοινότητα πρέπει να θεωρηθεί δεσμευόμενη από τις απορρέουσες από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υποχρεώσεις, ακριβώς όπως και τα κράτη μέλη της, δυνάμει της ιδρυτικής της Συνθήκης. Αφενός, η Κοινότητα δεν μπορεί να αθετήσει τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη της από τον Χάρτη του ΟΗΕ ούτε να παρακωλύσει την εκπλήρωση αυτών των υποχρεώσεων. Αφετέρου, υποχρεούται να θεσπίσει τις διατάξεις που απαιτούνται, ώστε να δυνηθούν τα κράτη μέλη της να εκπληρώσουν αυτές τις υποχρεώσεις.

Η έκταση του ασκούμενου εν προκειμένω από το Πρωτοδικείο ελέγχου νομιμότητας

Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός περιορίζεται στην εφαρμογή, σε κοινοτικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Συνεπώς, τυχόν έλεγχος της εσωτερικής νομιμότητας του κανονισμού αυτού θα συνεπαγόταν τον έμμεσο έλεγχο, εκ μέρους του Πρωτοδικείου, της νομιμότητας των ανωτέρω αποφάσεων. Ενόψει, όμως, του κανόνα της υπεροχής του δικαίου του ΟΗΕ, που διατυπώθηκε ανωτέρω, οι αποφάσεις αυτές διαφεύγουν, κατ' αρχήν, του δικαστικού ελέγχου του Πρωτοδικείου, το οποίο δεν έχει τη δικαιοδοσία να θέσει υπό αμφισβήτηση, έστω έμμεσα, τη νομιμότητά τους με κριτήριο το κοινοτικό δίκαιο ή τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της κοινοτικής

² Βλ., προσφάτως, τον κανονισμό (ΕΚ) 1378/2005 της Επιτροπής, της 22ας Αυγούστου 2005, που τροποποιεί για πενήτηκοστή δεύτερη φορά τον κανονισμό (ΕΚ) 881/2002 (ΕΕ L 219, σ. 27).

³ Μια δεύτερη σειρά υποθέσεων, που εκκρεμούν, αφορά τα περιοριστικά μέτρα που έλαβε η Κοινότητα εις βάρος ατόμων και οντοτήτων εμπλεκομένων σε τρομοκρατικές πράξεις, αλλά μη συνδεδεμένων με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και μη ειδικώς εξατομικευμένων από το Συμβούλιο Ασφαλείας.

⁴ Άρθρα 301 ΕΚ και 60 ΕΚ.

⁵ Βάσει των άρθρων 301 ΕΚ και 60 ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 308 ΕΚ.

εννόμου τάξεως. Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο υποχρεούται, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύει και να εφαρμόζει το κοινοτικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Εντούτοις, το Πρωτοδικείο έχει τη δικαιοδοσία να ελέγξει τη νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού και, εμμέσως, τη νομιμότητα των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των οποίων συνιστά εφαρμογή, με κριτήριο τους υπέρτερους κανόνες του γενικού διεθνούς δικαίου, τους συγκροτούντες το *jus cogens*, νοουμένων ως αποτελούντων μια διεθνή δημόσια τάξη, και από τους οποίους δεν μπορούν να παρεκκλίνουν ούτε τα Κράτη Μέλη ούτε τα όργανα του ΟΗΕ. Στους κανόνες αυτούς περιλαμβάνονται, ιδίως, οι επιτακτικοί κανόνες περί οικουμενικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Τα προασπιζόμενα από το *jus cogens* θεμελιώδη δικαιώματα των προσφευγόντων

Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η δέσμευση κεφαλαίων που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν θίγει τα προασπιζόμενα από το *jus cogens* δικαιώματα των προσφευγόντων. Πράγματι, ο προσβαλλόμενος κανονισμός προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα παρεκκλίσεων, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, προς αποδέσμευση των αναγκαίων για την κάλυψη βασικών αναγκών κεφαλαίων. Συνεπώς, τα μέτρα αυτά ούτε σκοπούν ούτε έχουν ως αποτέλεσμα την απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των προσφευγόντων.

Ομοίως, οι προσφεύγοντες δεν αποστερήθηκαν αυθαιρέτως του δικαιώματος ιδιοκτησίας, κατά το μέτρο που το δικαίωμα αυτό προστατεύεται από το *jus cogens*. Πράγματι, η δέσμευση κεφαλαίων εντάσσεται στο πλαίσιο της προσπάθειας των Ηνωμένων Εθνών να καταστείλουν τη διεθνή τρομοκρατία και αποτελεί συντηρητικό μέτρο το οποίο, εν αντιθέσει προς τη δήμευση, δεν θίγει την ίδια την ουσία του δικαιώματος ιδιοκτησίας των ενδιαφερομένων επί των κεφαλαίων τους, αλλά αφορά μόνον τη χρήση αυτών των κεφαλαίων. Επιπροσθέτως, τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας προβλέπουν έναν μηχανισμό περιοδικής επανεξετάσεως του γενικού συστήματος κυρώσεων, καθώς και διαδικασία παρέχουσα στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να ζητήσουν επανεξέταση της περιπτώσεώς τους, με τη μεσολάβηση του κράτους της ιθαγενείας τους, από την επιτροπή κυρώσεων.

Όσον αφορά τα δικαιώματα άμυνας, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ουδείς κανόνας του *jus cogens* επιβάλλει την ατομική ακρόαση των ενδιαφερομένων από την επιτροπή κυρώσεων. Δεδομένου ότι πρόκειται για συντηρητικό μέτρο, που περιορίζει τη δυνατότητα διαθέσεως των αγαθών, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων δεν επιβάλλει, επίσης, την υποχρέωση κοινοποιήσεως σε αυτούς των εις βάρος τους αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον το Συμβούλιο Ασφαλείας φρονεί ότι λόγοι αναγόμενοι στην ασφάλεια της διεθνούς κοινότητας δεν επιτρέπουν μια τέτοια κοινοποίηση. Εντούτοις, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν ανά πάσα στιγμή να απευθυνθούν στην επιτροπή κυρώσεων, μέσω των αρχών του κράτους της ιθαγενείας τους, αιτούμενοι τη διαγραφή των ονομάτων τους από τον κατάλογο των ατόμων κατά των οποίων επιβάλλονται οι κυρώσεις⁶.

Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι τα κοινοτικά όργανα δεν είχαν, επίσης, την υποχρέωση να ακούσουν τους ενδιαφερόμενους, καθόσον δεν είχαν κανένα περιθώριο εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή των κυρώσεων που αποφάσισε το Συμβούλιο Ασφαλείας.

⁶ Εν προκειμένω, η διαδικασία αυτή επανεξετάσεως κατέληξε στην αποδέσμευση των κεφαλαίων δύο ατόμων, των Aden και Ali, τα οποία, κατόπιν αυτού, παραιτήθηκαν από τις ενόπιον του Πρωτοδικείου προσφυγές τους.

Όσον αφορά το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι, στο πλαίσιο της ασκηθείσας προσφυγής, προβαίνει σε πλήρη έλεγχο της νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού όσον αφορά την τήρηση, εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων, των κανόνων αρμοδιότητας, καθώς και των κανόνων νομιμότητας και των ουσιαστικών τύπων που οφείλουν να τηρούν. Προβαίνει, επίσης, σε έλεγχο της νομιμότητας του κανονισμού, ιδίως υπό το πρίσμα της τυπικής και ουσιαστικής καταλληλότητάς του, της εσωτερικής του συνέπειας και της αναλογικότητάς του σε σχέση με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το Πρωτοδικείο ελέγχει, επίσης, τη νομιμότητα του κανονισμού και, εμμέσως, τη νομιμότητα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, με κριτήριο το *jus cogens*.

Αντιθέτως, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγξει εμμέσως τη συμφωνία των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας με τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά προστατεύονται από την κοινοτική έννομη τάξη, ούτε να ελέγξει τυχόν πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων στηρίχθηκε το Συμβούλιο Ασφαλείας προκειμένου να λάβει τα συγκεκριμένα μέτρα, ούτε, επίσης, να ελέγξει εμμέσως το πρόσφορο και την αναλογικότητα αυτών των μέτρων. Κατά το μέτρο αυτό, και ελλείψει διεθνούς δικαιοδοτικού οργάνου αρμόδιου να αποφαίνεται επί προσφυγών στρεφόμενων κατά των αποφάσεων της επιτροπής κυρώσεων, οι προσφεύγοντες δεν έχουν καμία δυνατότητα δικαστικής προσφυγής.

Εντούτοις, το κενό αυτό δικαστικής προστασίας των προσφευγόντων δεν αντιβαίνει, αυτό καθαυτό, προς το *jus cogens*. Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι το δικαίωμα ασκήσεως δικαστικής προσφυγής δεν είναι απόλυτο. Εν προκειμένω, προσκρούει στο προνόμιο ασυλίας του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το συμφέρον των προσφευγόντων να εξεταστεί επί της ουσίας η υπόθεσή τους από δικαιοδοτικό όργανο δεν είναι αρκούντως σημαντικό ώστε να θεωρηθεί υπέρτερο του ουσιαστικού γενικού συμφέροντος διατηρήσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας ενόψει απειλής που έχει σαφώς προσδιορίσει το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απορρίπτει τις προσφυγές ως αβάσιμες.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη στα νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Πρωτοδικείο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: όλες

Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=el>

Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα κεντρικής Ευρώπης, κατά την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna Angelidis

Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674